

столѣтїя со дня рожденїя Тараса Шевченка, которое, судя по тогдашнему настроенїю, могло, если-бы не были приняты мѣры, вылиться въ неудобную въ политическомъ отношенїи форму, показало, какъ въ сущности велико увлеченїе этихъ украинофиловъ, воспитанныхъ на идеяхъ Тараса Шевченка.

Не утруждая Ваше Высокопревосходительство изложенїемъ всѣхъ перипетїй для сооруженїя означеннаго памятника въ г. Кїевѣ, подробно изложенныхъ въ письмѣ мѣся на имя предмѣстника Вашего отъ 19 Іюля 1911 г. за № 7984, я, во всякомъ случаѣ, не могу не замѣтить, что все дѣло увѣковѣченїя памяти Шевченка постановкою ему памятника въ г. Кїевѣ въ сущности возникло по почину чуждыхъ г. Кїеву учреждений и проведено безъ согласїя городского самоуправленїя¹⁾ и органовъ административной власти.

Исходя изъ вышеизложеннаго, я не нахожу возможнымъ поддерживать упомянутое ходатайство Кїевского Городскаго Общественаго Управленїя. Кїевск., Под. и Вол. Генер.-Губернаторъ Ф. Треповъ“.

Цим і закінчується розглянута справа генерал-губернаторської канцелярії, бо насунула війна і на всіх язиках повинно було все замовкнути, особливо серед тих, що „воститаннї були на идеяхъ Т. Шевченка“, як каже Трепов.

В справі є ще де-кілька прохань про скасування Об'єднаного Комїтету, наприклад, архімандрита Антонїя, далі якогось, мабуть, апокрифа, бо один раз підписався „подполковникъ Кованько“, а вдруге „капитанъ Кованько“, потім брошура одеського професора Вязникова з приводу поеми Шевченка „Марїя“, в якій „учений професор“ дуже обурюється проти цієї поеми. Але все те має вже другорядне значіння після яскравої постатї Трепова, що він сам змалював в своїх писаннях.

В справі, між иншим, знаходиться 19 число газети „Рада“ від 23 Сїчня 1913 р. з гарною передовою: „Доки це буде“, в якій, з приводу рїзних доносів, записується: „Доки буде плестися брудна павутина коло пам'ятника бідолашному поетові, якому й по смерті не дають обмовці спокою“.

На газеті такий власноручний напис головного начальника української землі, Генерал-Губернатора Ф. Трепова: „Не понимаю. Доложить“.

Ці історичні документи я хочу доповнити особистими згадками. Мені здається, що, маючи на увазі тодішнє адміністративнє свавільство, на складення прихильного вироку Сенату, крім законности існування Об'єднаного Комїтету, мало вплив щось инше. Гадаю так от через що. Коли про рапорт Трепова та про додаткові вимоги сенату дізнався небіжчик Л. М. Жебуньов, який був членом Комїтету, то він попрохав мене, як заступника голови Комїтету, виготовити йому копїї всіх паперів до Сенату, щоб послати їх якомусь знайомому сенаторові. Про це зберігся у мене його лист. Подобиць небіжчик не розказував, але можна гадати, що той сенатор допомагав йому, у всякім разі, був в курсі цієї справи. Трепов ще не одержав указу сенату, а нам, через того-ж таки Леонїда Миколаевича, був відомий його прихильний зміст. От через що, цікавлючись скоріше мати того указа, Комїтет аж двічі звертався до канцелярії генерал-губернатора, з проханнєм повідомити про наслідки рапорту Трепова, а саме 20 Вересня 1913 р. Ч. 294 та 11 листопаду № 374.

Цікава ще така подобиця, характерна для думських кол, під час одержання в міській управі указу сенату (24 ІХ): голови, Дякова, не було в місті, а заступник голови, Ф. С. Бурчак, одержавши того указа і не

¹⁾ Трепов, мабуть, навмисне забув те, про що писав раніше.